

Sygn. akt: III U 739/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Sylwia Wójcik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 grudnia 2015r. w O.

sprawy z odwołania Z. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 13.10.2015r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje Z. W. prawo do emerytury od dnia 01.07.2015r.,
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Z. W. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 13.10.2015r., znak: ENS/1/028068162, odmawiającej mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wniósł o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że na dzień 01.01.1999r. odwołujący udowodnił ogólny okres pracy wynoszący 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Zdaniem organu rentowego Z. W. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. na stanowisku traktorzysty, gdyż odwołujący nie wykonywał tylko prac transportowych, lecz również prace polowe a te nie mieszczą się w Dziale VIII Wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Biorąc

powyższe pod uwagę w ocenie ZUS w decyzji z dnia 13.10.2015r. prawidłowo stwierdzono, że Z. W. nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31.07.2015r. Z. W. złożył w ZUS wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy ustalił, że na dzień 01.01.1999r. ubezpieczony wykazał ogólny okres pracy wynoszący 25 lat 3 miesiące i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jednakże na dzień 01.01.1999r. nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. W konsekwencji zaskarżoną decyzją z dnia 13.10.2015r. ZUS odmówił odwołującemu prawa do emerytury.

Z. W. w okresie od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. był zatrudniony w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. jako traktorzysta, wykonując prace polowe i transportowe.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: zeznania świadków: T. G. i K. W., zeznania odwołującego Z. W., wszystkie dokumenty zawarte w aktach emerytalnych odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem badania była decyzja ZUS z dnia 13.10.2015r., odmawiająca Z. W. (ur. (...)) prawa do emerytury.

Zgodnie z art. 24 ust. 1b pkt 20 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wiek emerytalny ubezpieczonych urodzonych po dniu 30.09.1953r. wynosi co najmniej 67 lat.

Natomiast na podstawie art. 184 w/w ustawy w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura, jeżeli ubezpieczony spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według przepisu § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników... okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy należało uznać, że rozstrzygnięcie w sprawie było uzależnione od ustalenia czy w okresie od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. odwołujący pracował w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu odwołanie od decyzji z dnia 13.10.2015r. jest zasadne.

Z. W. domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. Zdaniem Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć ten okres.

Na okoliczność pracy odwołującego Sąd dopuścił dowód z akt emerytalnych Z. W. oraz z zeznań świadków: T. G. i K. W..

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r.

Na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie (...) złożył świadectwo pracy w szczególnych warunkach (k. 8 a.e.), w którym wskazano, iż był zatrudniony w okresie od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego.

W celu ustalenia czynności wykonywanych w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. Sąd przesłuchał świadków: T. G. i K. W..

Świadek T. G. w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. pracował w latach 1977-1995 jako kierownik zakładu, kierownik gorzelnii. Zeznał, że odwołujący był traktorzystą, wykonywał prace polowe, wykonywał też prace transportowe, np. woził towary wyprodukowane przez PGR w T., ziemniaki, zboże. Z jego zeznań wynika, że Zakład w T. składał się z trzech jednostek, zakładu (...), zakładu (...) i zakładu w M.. Odwołujący woził towary między tymi zakładami, nadto woził towary z transportów kolejowych ze stacji kolejowej w K. oraz płody rolne na stację do Komorowa, do jednostek skupu oraz centrali nasiennych w O. i O.. Świadek zeznał też, że w PGR hodowano ok. 2.500 sztuk trzody chlewnej oraz 100 sztuk krów, dla których trzeba było dowozić paszę. Z jego zeznań wynika też, że zimą odwołujący zajmował się głównie pracami transportowymi, bowiem do prac transportowych byli kierowani traktorzyści, którzy nie nadużywali alkoholu a odwołujący był taką osobą. T. G. zeznał również, że Z. W. wykonywał także prace polowe, np. orkę i prace uprawowe a w czasie żniw jeździł kombajnem.

Świadek K. W. w latach 1969-1995 była księgową i kasjerem w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T.. Także i ona zeznała, że odwołujący pracował jako traktorzysta, wykonywał prace polowe, nadto wykonywał prace transportowe wożąc np. węgiel, zboża i ziemniaki, jeździł z towarem i po towar m.in. do O., Pasiiek, Komorowa. Towary były dowożone pociągami, następnie należało je porozwozić do centrali nasiennych.

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom, gdyż są one zgodne ze sobą, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Nadto z innych spraw, dotyczących traktorzystów pracujących w PGR Sądowi wiadomo, iż wykonywali oni zarówno prace polowe jak i transportowe.

Z. W. zeznając przed Sądem wskazywał, iż w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. pracował jako traktorzysta, wykonując prace transportowe. Zeznał, iż przede wszystkim wykonywał prace transportowe i wywodził, iż prace polowe wykonywał tylko czasami, tj. rozsiewał nawozy a w okresie żniw jeździł kombajnem. Sąd nie dał wiary odwołującemu co do tego, iż wykonywał tylko niektóre rodzaje prac polowych, gdyż z zeznań świadków wynika, że wykonywał wszystkie prace polowe. Dla rozstrzygnięcia sprawy w istocie nie ma jednak znaczenia, czy odwołujący wykonywał wszystkie prace polowe, czy tylko niektóre rodzaje prac polowych, tj. w zakresie podawanym przez odwołującego. Istotne jest natomiast, że jego zakres obowiązków obejmował zarówno prace polowe, jak i transportowe.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć odwołującemu okres zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. na stanowisku kierowcy ciągnika. Z treści wykazu A Działu VIII poz. 3 stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że praca kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych jest pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu tego Rozporządzenia.

Organ rentowy wywodził, że skoro odwołujący wykonywał prace polowe, to jego pracy nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach, wskazanej w wykazie A Dziale VIII poz. 3 w/w Rozporządzenia, gdyż Dział VIII dotyczy transportu.

Zdaniem Sądu sam fakt, iż Z. W. oprócz prac typowo transportowych wykonywał prace polowe, nie stoi na przeszkodzie uwzględnieniu spornego okresu. Zaliczenie danej pracy do prac w szczególnych warunkach uzasadnione jest tym, że praca ta przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11.04.2012r., III AUa 154/12, LEX nr 1238727). Istotne są tu wyłącznie takie czynności pracownicze, które są wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, przy czym bierze się pod uwagę stopień uciążliwości tych czynników oraz wymagania wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia, praca ubezpieczonego musi być zatem szkodliwa dla jego zdrowia.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w wyroku z dnia 26.03.2014r. (IIUK 368/13, OSNP 2015/7/99) a stwierdzające, że jeżeli uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika z własnej jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale przemysłu. Natomiast w sytuacji, gdy stopień szkodliwości, czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została przyporządkowana do innego działu przemysłu. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był narażony na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę.

Wprawdzie Gospodarstwa Rolne Skarbu Państwa nie należą sensu stricto do sektora transportowego gospodarki, to jednak pod poz. 3 Działu VIII Wykazu A Rozporządzenia, poza pracą kierowców ciągników, wymienione zostały również prace kierowców kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, które nie służą do transportu. Kombajny są maszynami rolniczymi, przeznaczonymi do wykonywania prac polowych a nie transportowych. To samo dotyczy pojazdów gąsienicowych, przeznaczonych np. do pracy w terenie bagnistym. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, należy przyjąć, że ustawodawca regulując tę materię w Dziale VIII, pod pozycją 3, wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., wziął pod uwagę to, że pracą w szczególnych warunkach jest też praca kierowcy kombajnu i kierowcy pojazdu gąsienicowego, które są typowymi, klasycznymi pracami w rolnictwie. Tym samym wziął pod uwagę to, że praca kierowcy ciągnika w polu (a więc w rolnictwie) jest też pracą w szczególnych warunkach. Przeciwna wykładnia wskazanych przepisów zaprzeczałaby istocie pracy w szczególnych warunkach związanej z wpływem szkodliwych czynników na organizm pracownika. Nie można również pominąć faktu, iż kierowcy ciągników nie tylko prowadzą sam ciągnik, lecz też jednocześnie muszą obsługiwać dodatkowe oprzyrządowanie, podczepiane do ciągnika a prowadzenie ciągnika wiąże się też z trudnymi warunkami jak zwiększony hałas, nadmierne drgania, nieutwardzone podłoże, po którym się poruszają i związane z tym np. zapylenie. To właśnie te warunki pracy powodują, zdaniem Sądu Okręgowego, że prace kierowców ciągników zostały zaliczone do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, czyli prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości i wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne bądź otoczenia. Przyjęcie, że tylko kierowcy ciągników czy kombajnów zatrudnieni w przedsiębiorstwach transportowych wykonują pracę w szczególnych warunkach wypaczałoby sens tej regulacji, bowiem pojazdy te są wykorzystywane nie tylko do transportu, lecz i prac polowych, przy czym także z pracami polowymi wiąże się szereg czynności transportowych.

Z tych względów Sąd zaliczył do pracy w szczególnych warunkach sporny okres zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w T. od 01.02.1974r. do 30.06.1995r. (21 lat i 5 miesięcy).

Odwołujący spełnia także pozostałe przesłanki konieczne do uzyskania prawa do emerytury według art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Osiągnął bowiem w dniu 01.06.2015r. wiek 60 lat, legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z 13.10.2015r. i przyznał Z. W. prawo do emerytury od dnia 01.07.2015r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. W celu ustalenia rodzaju czynności wykonywanych przez odwołującego Sąd przesłuchał świadków. Nadto należy uznać, że skoro w Dziale VIII wskazano prace transportowe, a odwołujący wykonywał też prace polowe i mimo tego Sąd zaliczył sporny okres do stażu pracy w szczególnych warunkach, nieprzyznanie emerytury już na etapie postępowania w ZUS nie może skutkować odpowiedzialnością organu rentowego. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.